

LÆREPLANER FOR BØRNEHUSET HUMLEHUSET

BØRN MED SÆRLIGE BEHOV

I Humlehuset får børn med særlige behov mere opmærksomhed i det daglige end de øvrige børn. Vi prioriterer, at der er plads til børn med særlige behov, uanset om det er et konkret handicap eller blot er en kompetence, som er svagt udviklet.

Vi forstår børn med særlige behov, som børn der af forskellige årsager og i forskellig grad lever med eller bliver udsat for familiemæssige, sociale, psykiske, fysiske og sansemæssige belastninger. Mange forhold kan gøre et barn sårbart. Det kan være alt fra sygdom eller dødsfald i familien og over til, at man bliver storebror/søster. Med den brede definition har vi mange børn, der i kortere eller længere perioder er sårbare og reagerer uvanligt udadvendt eller indadvendt, og dermed har krav på mere opmærksomhed. Barnet har brug for særlig støtte og omsorg for at kunne udvikle sig og trives. Alle børn kan komme i en periode, hvor de har et særligt behov.

Vi informerer løbende hinanden om de børn, der for en periode har særlige behov og giver/får relevante iagttagelser fra kollegaerne. Det foregår på gruppemøder, mandagsmøder eller afdelingsmøder. Det er her, vi kan spørge ind til hinandens praksis og få idéer til, at lave handleplan for den enkelte.

Når vi observerer, at et barn har et særligt behov, indkalder vi forældrene til en samtale. Vi holder et SAL møde, hvor pædagogerne vurderer, hvilke tiltag de umiddelbart kan tage, for at give barnet mere opmærksomhed i forhold til barnets problemstilling. Det kan for eksempel betyde, at vi bevidst deler børnene op i mindre grupper.

Det er vigtigt for os, at vi og forældrene er enige om, at den indsats, som vi kan yde, er tilstrækkelig i forhold til barnets behov. Er dette ikke tilfældet, tager vi initiativ til at afdække hvilke andre mere optimale tilbud, der kan være for barnet og familien.

PERSONLIG KOMPETENCE

I Humlehuset opfatter vi begrebet barnets alsidige personlige udvikling, som den dannelsesproces der sker, når et barn med et personligt potentiale møder andre mennesker, som påvirker barnet og bidrager til, at barnet får livserfaring. En alsidig personlig udvikling forudsætter, at samværet og samspillet med omverdenen er mangfoldigt og anerkender og involverer barnet i processen.

Vi inddeler temaet i tre områder, som vi sætter følgende mål for:

Mål for barnets identitets dannelse:

- Barnet skal kende egne grænser og turde sige fra
- Barnet skal have mulighed for at udvikle sig med egne udtryksformer
- Barnet skal kende sin familie og sine rødder

Mål for barnets følelsesmæssige udvikling:

- Barnet skal kende og kunne give udtryk for sine følelser
- Barnet skal kunne genkende forskellige følelser hos andre og udvise empati
- Barnet skal opnå en begyndende selvregulering
- Barnet skal føle sig set, respekteret og værdsat

Mål for barnet som medkonstruktør:

- Barnet skal turde afprøve egne ideer!
- Barnet skal se sig selv som medspiller i den gruppe det befinder sig i
- Barnet skal øve sig i at blive selvhjulpen

I vuggestuen giver vi plads til det enkelte barn, følger dets initiativer og anerkender dets bidrag til fællesskabet. F.eks. når vi laver rytmik, bidrager børnene med ideer til sanglege, som alle deltager i. Eller når et barn siger: "Du kan ikke fange mig", og vi efterfølgende leger fangeleg.

I dagligdagen oplever barnet at føle sig som en del af gruppen. Fx til samling hvor vi tæller børnene og de voksne og taler om, hvem der mangler. De voksne styrer samtalen, og barnet opfordres til at dele oplevelser, historier og synspunkter med gruppen. F.eks. "Hvad laver julemanden, når det ikke er jul længere?"

Vuggestuen har sangbøger/sangkufferter og børnene skiftes til at vælge sangene i samlingen. Vi samtaler dagligt om forskellige følelser ud fra opståede situationer, højt læsningsbøger, fotos af ansigtsudtryk m.m. med det formål, at barnet lærer sine egne og andres følelser at kende. Barnet støttes i at sætte grænser og sige fra både verbalt og nonverbalt, idet vi guider og vejleder barnet i samspillet med andre, hvis der fx opstår en konflikt.

I vuggestuen øver vi børnenes selvhjulpenhed, når barnet skal have sit tøj af og på, legetøjet på stuen skal ryddes op, bordet skal dækkes, mad og drikke skal hældes op eller når konflikter skal løses.

I børnehaven er det at udvise ansvarlighed et godt eksempel på børnenes personlige kompetencer. Det kan være at tage ansvar for husets ting, så børnene f.eks. ikke tegner andre steder end på papir. Det kan være, at være med til at rydde op, når børnene har leget færdigt. Til samling kan der aftales, at børnene skal have en legetøjsdag, hvor børnene kan have deres eget legetøj med. En del af det er, at man selv kan holde styr på sit legetøj. Det vil sige, at det er barnets eget ansvar, at det ikke bliver væk. Det kan også være, at tage vare på hinanden, at hjælpe eller hente hjælp, når nogen er ked af det eller har slået sig.

Til samling sker det også, at børnene selv kommer med gode ideer til hvad man kan lave. Man kan tale sig frem til, at det faktisk kan lade sig gøre, og man nogle gange får et helt projekt ud af det. Barnet føler sig set, hørt og taget alvorligt.

I Humlehuset har vi fokus på de små ting i hverdagen, som ofte er det der, hvor barnets personlige kompetencer udvikles. Fx når et barn har lært selv at lyne sin jakke og dermed kan hjælpe de andre med at lyne deres. Eller når en pige sidder og tegner stjerner på et papir, og pigen ved siden af godt kunne tænke sig at lære det, hvorefter den første viser og forklarer teknikken. Oplevelser som disse understøtter barnets selvværd og empati. Samtidig understøttes børnenes evne til at iagttage deres omverden og gøre brug af andres styrker.

Vi arbejder med følelser både i børnenes leg og konfliktsituationer og ligeledes ved at tale om emnet til samling. Vi sætter ord på, hvad der kan gøre én glad/ked af det/bange m.m., hvordan man ser ud, når man føler sådan, og hvis man fx er ked af det, taler vi om, hvordan man kan blive glad igen. Vi taler om, at det er okay at have disse følelser, og børnene trænes i at aflæse dem hos andre.

SOCIAL KOMPETENCE

Social kompetence udvikles i fællesskaber og gennem relationer til andre mennesker f.eks. i familien, institutionen, fodboldklubben og ved mødet med andre kulturer.

Vi inddeler temaet i tre områder, som vi sætter følgende mål for:

Mål for barnets udvikling af empati:

- Barnet skal lære at aflæse andres følelsesmæssige udtryk
- Barnet skal opleve tryghed og tillid i deres relationer til både andre børn og voksne

Mål for barnets evne til at knytte sig til andre:

- Barnet kan danne relationer med andre børn og voksne
- Barnet indgår i forpligtende gruppesammenhænge

Mål for barnets sociale færdigheder:

- Barnet kan rumme andres holdninger og behov
- Barnet kan sætte grænser for sig selv
- Barnet bliver i stand til at løse egne, mindre konflikter

I vuggestuen skaber vi sammenhæng mellem hjem og institution, ved at hvert barn har en "Familie snegl" med billeder af sin familie, som vi kan kigge på og tale om. Når vi spiser madpakker, giver det en naturlig anledning til at tale om familien; hvem har smurt madpakken, osv.

Vi træner barnet i at vente på tur og dele med andre, når det fx vasker hænder, spiser, spiller vendespil eller gynger.

Barnet øver sig i at etablere begyndende venskaber - primært på eget initiativ men også med hjælp og støtte fra de voksne. Barnet opfordres til at hjælpe med at trøste, hvis nogen græder og vi bemærker verbalt, når nogle er syge/fraværende. Vi opfordrer børnene til selv at løse mindre konflikter og vejleder dem i at lære at sige fra. Vi anerkender, når børnene selv tager initiativ til at trøste og hjælpe andre børn.

I børnehaven er det primært i legen, at børnene øver sig i de sociale spilleregler. Det er her, de lærer at forhandle og aftale reglerne for, hvordan legen skal være. Det er her, de lærer at nedtone deres egne behov og tage hensyn til de andre børn. Når de spiller spil lærer de både at vente på tur og at nogen kan være længere tid om den samme ting end dem selv.

Den daglige samling bruger vi til flere ting. Det er blandt andet her, at børnene lærer at lytte til hinanden. Når et af børnene fortæller om en oplevelse, fastholder vi, at de andre tier stille og lytter. Ligeledes skal børnene tie og lytte, når de voksne har en besked, som alle skal høre. Samlingen bruges således også til at udveksle informationer. Når børnene arbejder med projekter, bruges samlingen til at tale om og lave aftaler vedrørende projekterne.

Vi støtter børnene i at øve sig i at samarbejde i alle mulige hverdagssituationer. Det gælder, når flyverdragten skal lynes, eller når de små knapper på malerskjorten skal knappes bagpå. Måske kan en kammerat nå det, man ikke selv kan og især, når der skal bygges tårne, er man afhængig af en god kammerat til at række klodserne op, når man står på en skammel.

Vi lærer børnene at trøste hinanden, hvis nogen er blevet kede af det. Hvis et barn spørger os om hjælp til et eller andet, opfordrer vi ofte børnene til at bruge hinanden i stedet, således at de får øje på hinandens kompetencer.

SPROG

Sprog er en forudsætning for at udtrykke sig og kommunikere med andre. Sproglige færdigheder er indgangsdøren til verden og en forudsætning for lærerige dialoger og løsninger af problemer. Der findes mange forskellige sprog eksempelvis talesprog, skriftsprog, kropssprog, tegnsprog og billedsprog. Vi bestræber os på at være opmærksomme på børnenes alsidige måder at udtrykke sig på.

Vi inddeler temaet i to områder, som vi sætter følgende mål for:

Mål for barnets kommunikation og kontakt til omverdenen:

- Barnet skal støttes i at kommunikere nuanceret
- Barnet skal opnå en sprogforståelse, som sætter det i stand til at modtage såvel kollektive som individuelle informationer
- Barnet skal lære at bruge sproget til problemløsning

Mål for barnets sproglige kreativitet:

- Barnet skal opfordres til at eksperimentere med forskellige udtryksformer
- Barnet skal støttes i at udvikle sit ordforråd og begreber via historiefortælling.
- Barnet skal støttes i at udvikle dets nysgerrighed og interesse for tegn, symboler og den skriftsproglige verden, herunder tal og bogstaver

I Humlehuset anser vi sproglig stimulering som en vigtig del af den daglige pædagogik.

Sproget er redskabet til at lære omgivelserne og sig selv at kende. Sproget har betydning for børnenes tænkning, læring og læseforståelse.

Sproget medvirker til at udvikle rollelegen og giver børnene mulighed for i samværet med andre at udtrykke sig. Hensigten er med afsæt i det enkelte barns forudsætninger, at bidrage til at alle børn har et sprog ved skolestart, som gør dem i stand til at forstå og reflektere over ord og begreber, de vil møde.

Sproglig kompetence udvikles bl.a. ved, at personalet er bevidst om at den største del af sprogstimuleringen foregår gennem den daglige kontakt. Børnene skal have god tid til at fortælle om egne oplevelser. Personalet skal være gode lyttere så børnene får tid til at udtrykke sig. Personalet skal være opmærksom på at bruge mange ord i hverdagen og på den måde både give børnene en forståelse og viden som udvikler deres sprog.

I vuggestuen arbejder vi målrettet med sproget. Som udgangspunkt italesætter vi alt, hvad vi gør, og vi læser højt for børnene, kigger på billeder og snakker om disse. Vi har et boghjørne, hvor vi kan sidde og læse sammen med børnene, eller skaber læsemiljøer f.eks. på et tæppe ude i haven. Vi taler med børnene, så de lærer nye begreber og øger deres ordforråd. Vi lærer dem at sætte ord på deres behov, følelser og meninger.

Vi synger meget med børnene. Sangene er let genkendelige og oftest fulgt af tilhørende fagter. Det samme gælder for rim og ræmser, som vi læser højt.

Ved måltiderne taler vi om det, som børnene eller de voksne har lyst til at tale om, fx hvad børnene har lavet i weekenden, eller hvor mælken kommer fra. Børnene lærer at lytte til og følge små instruktioner; f.eks. at sætte sin madpakke over på rullebordet, når de er færdige med at spise.

I vuggestuen opfordrer vi barnet til at bruge sproget til at kommunikere med andre og til at etablere kontakt til andre børn og voksne. Kontakten med de andre børn udvikler sig mest i leg med hinanden.

Vi vejleder børnene til at bruge talesprog i stedet for at slå eller skribe, hvis der er noget, som ikke passer barnet.

I børnehaven arbejder vi med at udvikle den sproglige kompetence på mange måder. Vi bruger sproget kreativt, når vi fortæller hinanden om oplevelser vi har haft, børn som voksne.

Når børnene fortæller i en samling, øver de sig i at tale i en større forsamling. Vi bruger også samlingen til at øve at modtage og efterleve en kollektiv besked. Herudover læser vi bøger højt, vi synger og laver sanglege og øver rim og remser – alt sammen med det formål at nuancere sproget. Vi hjælper børnene med at få sat ord på følelser og lærer dem at bruge sproget til at trøste og løse konflikter med. Vi har "Trin for Trin" som er et værktøj pædagogen kan anvende til at lære børnene at sætte ord på deres følelser. Dette værktøj anvendes i samlingsstunden for de ældste børnehavebørn efter behov.

Hvis vi er i tvivl om barnets sproglige formåen/udvikling, tilbydes børn mellem 2,10 og 3,4 år en sprogvurdering. Formålet er både at finde ud af, om barnet har de sproglige redskaber, det har brug for som 3-årig, og at give en tidlig indsats til de børn, der har behov for det.

I forhold til skriftsproget har vi forskellige spil, som understøtter denne interesse. I perioder forefindes alfabetet på stuerne, som planche eller som bogstaver som kan lægges i rækkefølge. Skilte med børnenes navne hænger i garderoben. Børnene øver sig i at skrive deres eget navn og evt. navne på deres venner og familie.

KROP OG BEVÆGELSE

I Humlehuset opfatter vi krop og bevægelse, som en vigtig forudsætning for barnets generelle udvikling.

Vi inddeler temaet i fire områder, som vi sætter følgende mål for:

Mål for barnets brug af sanserne:

- Barnet skal blive i stand til at kende og bruge dets sanser

Mål for barnets kropsbevidsthed:

- Barnet skal opnå kendskab til og accept af dets egen krop
- Barnet skal kunne aflæse eget og andres kropssprog
- Barnet skal have kendskab til sund kost

Mål for barnets sundhed:

- Barnet skal kende til personlig hygiejne og alm. renlighed
- Barnet skal opleve værdi i at udfordre egen fysisk formåen

Mål for barnets motoriske færdigheder:

- Barnet skal udfordres i varierende bevægelsesmiljøer
- Barnet skal støttes i en aktiv livsstil

I vuggestuen indretter vi os, så rummet dagligt udfordrer barnets sanser og motorik. Vi tumler med barnet på madrassen. Vi støtter det i at kravle, løbe, hoppe, springe, danse osv. En dag om ugen laver vi rytmik.

I haven tumler, cykler, gynger, løber og klatrer barnet ligeså vel som det går på line. Vi sørger for aktiviteter, som styrker og udfordrer barnets grovmotoriske udvikling.

Vi bruger kun klapvogne til de helt små børn. Vi prioriterer korte ture i nærmiljøet, således at børnene vænnes til at gå. Herved påbegynder vi trafiktræning i det små.

Barnet støttes i sin finmotoriske udvikling ved at lime, male, tegne og klippe, lave puslespil o.l. Det, selv at lære at tage tøj og hjemmesko af og på, er eksempler på færdigheder, der kræver øvelse. Ved måltiderne støttes børnene i at spise selv og hælde vand/mælk op.

Vi øver personlig hygiejne og renlighed, når vi vasker hænder og tørrer mund/næse. Derudover træner vi brug af toilettet, så dette bliver en naturlig del af barnets hverdag.

Vi integrerer kropsbegreberne i hverdagen ved at benævne dem; fx hvis barnet slår sig, kan det fortælle, hvor det gør ondt. Vi læser bøger og synger sange med fagter om kroppen.

I børnehaven laver vi rytmik, hvor vi har fokus på musik og bevægelse. Vi løber en tur i skoven og mærker vores hjerte hamre og sveden pible frem. Vi balancerer med risposer og leger med faldskærm. I haven kan børnene klatre i træer, cykle og balancere på træstammer. På boldbanen spiller vi fodbold. Vi lærer børnene at mærke efter de signaler kroppen afgiver, når man henholdsvis fryser og sveder.

Vi vejleder børnene, når de slås; de har brug for hjælp til at sortere, hvad der kan lade sig gøre på tv, og hvad der går i den virkelige verden. Vi taler om at bruge kræfterne til at kæmpe frem for at slås.

Vi taler med børnene om kroppens mange dele. Vi har spil som gør det muligt at undersøge, hvad en blodåre er, hvor maden forsvinder hen når man synker den osv. Vi arbejder med de mange sanser fx ved at sætte farvet papir i vinduet der pirrer synet, eller ved at lave mad sammen og servere både syrlige, søde og salte ting.

Vi har en kostpolitik, som understøtter en række gode kostværdier, vi taler naturligt om hvad der er sundt for kroppen. Vi opfordrer derfor til slikfrie fødselsdage. Vi er meget opmærksomme på renligheden og vasker hænder inden hvert måltid og efter toiletbesøg.

Vi tager på udflugter ud af huset, hvor målet kan være skoven, mosen, søen, etc.. Her er der mulighed for at løbe langt og mærke pulsen og udfordre sig selv ved at klatre i de meget høje træer eller gå på line over en tørlagt å.

NATUR OG NATURFÆNOMENER

Naturen giver børnene vigtige erfaringer og nyttig viden om den verden, vi lever i. Ved at færdes, opleve og eksperimentere i naturen får børnene en naturfaglig viden, hvor der er plads til at undres, stille spørgsmål og finde svar om naturen og dens fænomener. Herved dannes grundlaget for både interesse, respekt og ansvarlighed for vores natur og miljø.

Vi inddeler temaet i to områder, som vi sætter følgende mål for:

Mål for barnets kendskab til naturen:

- Barnet skal have mulighed for at få førstehåndsindtryk af dyr, planter og naturmaterialer.
- Barnet skal have erfaringer med årsag, virkning og sammenhænge vedr. naturen og naturfænomener
- Barnet støttes i at undre sig, stille spørgsmål og søge svar på naturfænomener og tekniske sammenhænge
- Barnet skal inddrages i naturvidenskabelige aktiviteter
- Barnet skal opleve glæde ved at færdes i naturen uanset årstid og vejr.

Mål for barnets respekt for naturen

- Barnet skal støttes i at vise respekt og ansvar for naturen
- Barnet skal have viden om "grønt miljø"

I vuggestuen følger vi med i, hvordan naturen skifter ved de forskellige årstider. Børnene er ude i al slags vejr og mærker både regn, kulde og solskin. Vi har en stor vidunderlig have og arrangerer ture i nærmiljøet, hvor der er rig mulighed for at studere forskellige planter og små dyr. Nogle ture bliver meget korte, fordi en regnorm eller bænkebidder er kommet frem af deres skjul.

I vuggestuen lærer vi børnene begyndende respekt for naturen. Børnene kan godt lide at kigge på og undersøge insekter, men det er ikke i orden at rive benene af edderkopper eller træde på bænkebidderne.

I børnehaven bygger vi videre på børnenes naturlige interesse for naturen. Børnene udforsker haven, skovbunden, søen eller mosen, og vi hjælper dem med at finde svar på de spørgsmål, som deres leg i naturen, rejser.

Årstiderne og vejret er en vigtig faktor i et børnehavebarns liv. Så vi følger med i temperatur, nedbør og solskin både for at lære noget om årstiderne, men også fordi det bidrager til at børnene får forståelse for hvilken påklædning, som er nødvendig.

KULTUR OG KULTURELLE UDTRYKSFORMER

Kultur er udtryk for menneskers forståelse af og tilgang til verden. Ved at give børnene et bredt spekter af kulturelle oplevelser får de et nuanceret billede af den verden, de er en del af. Ud fra oplevelserne kan de definere og erkende deres eget ståsted, egen kulturarv og udviklingsmuligheder.

Vi inddeler temaet i tre områder, som vi sætter følgende mål for:

Mål for barnets oplevelser af dansk kultur og andre kulturer:

- Barnet skal møde voksne, som aktivt formidler danske traditioner og kultur og støtter børnene i at være deltagende
- Barnet skal have mulighed for at opleve forskellige kulturelle udtryksformer og arrangementer
- Barnet skal introduceres til andre kulturer

Mål for barnets egen afprøvning af kulturelle udtryksformer:

- Barnet skal opleve forskellige kulturelle udtryksformer og afprøve og udforske disse igennem aktiviteter, i og uden for institutionen

Mål for barnets udvikling af egen kreativitet:

- Barnet skal have adgang til materialer og teknikker, der understøtter fantasien og bidrager til barnets egne skabende aktiviteter
- Barnet skal have mulighed for at finde ro og tid til fordybelse i kreative processer

I Humlehuset har hver måned et overordnet tema, som danner rammen for de traditioner, vi har i huset. Temaerne er vinter, fastelavn, teater, påske, forår, Sct. Hans, sommer, sommerfest, cirkus, efterår, lys og mørke, jul. Til jul får vi besøg af julemanden og vi holder julefrokost for alle børn og voksne i Humlebi'en. Til fastelavn er alle udklædte. Til Sct. Hans får vi besøg af en heks, som har chokoladefrøer med fra mosen. Vi holder sommerfest den sidste

søndag i august hvert år med faste aktiviteter i haven etc. Forud for hver begivenhed foregår der en masse forberedelser og aktiviteter. Vi fejrer selvfølgelig også Humlehusets og børnenes fødselsdage.

Vi lærer børnene "kø- og vente på tur kultur", når der f.eks. skal vaskes hænder eller når man vil have en gyngetur på legepladsen.

Børnene lærer, at den voksne ikke altid kender svaret på et spørgsmål, og at man ved fælles hjælp kan finde svar. I vor kultur støttes barnet i at handle i forhold til egen nysgerrighed og videbegær.

I vuggestuen bliver barnet fra starten taget med i en sanselig verden af former, farver og materialer. Vi lægger vægt på det kreative værksted som en god tumleplads for det nysgerrige og videbegærlige barn. Vi lader dem få fingre og fødder smurt ind i maling, vi leger med modellervoks og kartoffelmel. Vi lader dem eksperimentere med lim og knitrende, kulørt karamelpapir eller naturmaterialer fra haven eller skoven.

Vi går i teateret sammen med vuggestuer i nærmiljøet og vi får teaterforestilling ud til os.

I børnehaven har vi et stort værksted. Her finder børnene farver, forskellige typer maling, tegnepapir, silke-papir, lim, tape, kapsler, fjer, kulblyanter, tuscher, m.m. Alt sammen materialer som de kan bruge til udfoldelse af deres kreativitet og fantasi.

Vi laver nogle gange små teaterforestillinger selv, går i teateret og vi får teatre udefra til at komme til os.

I børnehaven arbejder vi gerne projekt- eller emneorienteret og tager oftest udgangspunkt i, hvad der optager børnene. Hvis det i forbindelse med et projekt er oplagt at tage på et museumsbesøg eller på biblioteket, så gør vi det.

I nogle tilfælde er det de voksne som bestemmer emnet.

Vi øver desuden altid trafik med børnene, når vi færdes udenfor institutionen.

DOKUMENTATION

Vi bruger dokumentation for at synliggøre vores praksis og de pædagogiske processer. Vi bruger den til bedre at forstå, hvordan børnene lærer, oplever, forstår og fortolker deres verden. Dokumentation bruges også til at synliggøre den pædagogiske praksis overfor forældrene, og giver forældrene øget indsigt i og forståelse for deres barns hverdag.

En dokumentation lavet af en voksen vil typisk foregå på Børnelynet i form af skriftlig fortælling, evt. understøttet af billeddokumentation. Det kan også være udstilling af børnenes værker.

Overalt i Humlehuset ses tydelige spor af hvad børnene er optaget af, og hvordan de på forskellig vis har udtrykt deres interesse.

